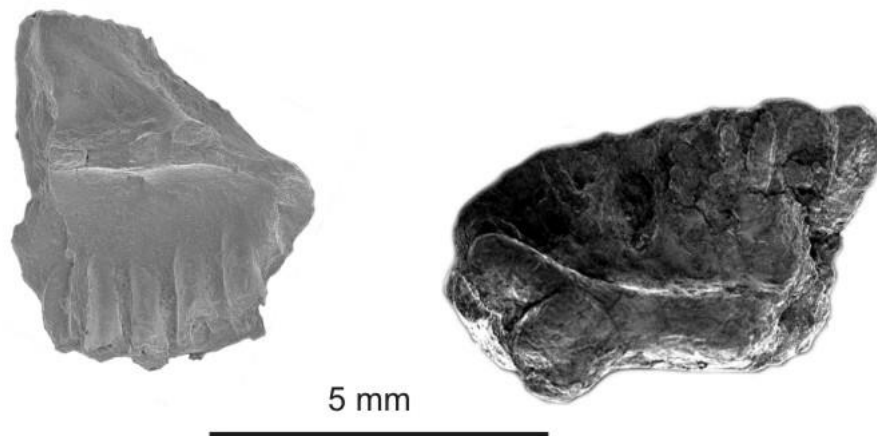

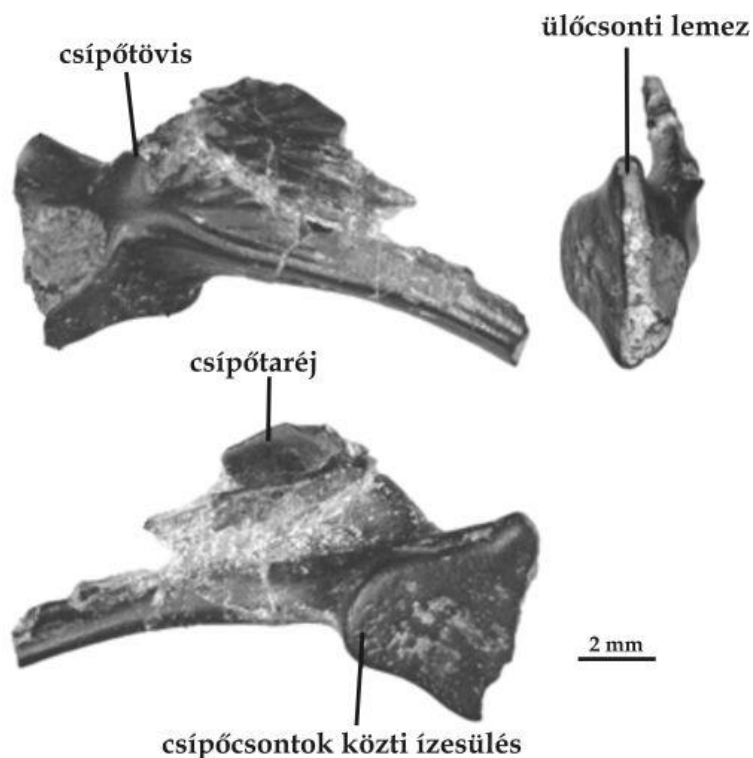
Felső-kréta kétéltűek a Bakonyból (Szentesi Zoltán)

A modern kétéltűek (Lissamphibia) evolúciója még nem ismerjük eléggé, kevés és töredékes a leletanyag, és közöttük nagyok az időhézagok. Különösen igaz ez a földtörténeti középidőre (mezozoikumra), és azon belül a Szentesi Zoltán által vizsgált késő-kréta időszakra is. Európából nem volt ismert kétéltűlelet egészen az iharkúti santoni (kb. 84 millió éves) gerinces lelőhely felfedezéséig a cenomántól egészen a campaniig (kb. 99–83,5 millió évvel ezelőtti időszak). Az iharkúti gerinces lelőhely ezért fontos ismeretekkel szolgálhat a kétéltűek evolúciójában időközben bekövetkezett eseményekről.

Célunk az iharkúti, késő-kréta kétéltűfauna teljes körű feldolgozása, mely a taxonómiai vizsgálatokon túl magában foglalja a leletek paleobiológiai, paleoökológiai, tafonómiai értékelését és a lelőhelyről előkerült taxonok paleobiogeográfiai elterjedésének tisztázását.

*Albanerpeton-faj premaxillája és maxillája az iharkúti felső-kréta ősgerinces-lelőhelyről
(Bakony hegység)*

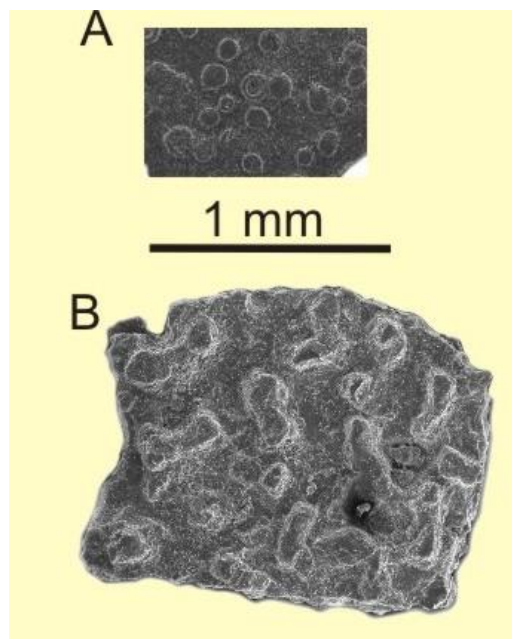
Hungarobatrachus szukacsi békafaj jobb hátsó függesztőöve az iharkúti felső-kréta ősgerinces lelőhelyről (Bakony hegység)

Felső-kréta tojánhéjak a Bakonyból (Szentesi Zoltán)

Az iharkúti felső-kréta ősgerinces-lelőhelyen intenzív iszapolási munka folyt. Ennek során az apró gerincescsontok mellett számos egyéb mikroszkopikus lelet (pl. csiga, kagylósrák, természetűrűlök stb.), köztük nagyszámú tojánhéjtöredék is előkerült. A tojánhéjtöredékek két fő morfológiai csoportot képviselnek. Ezek a kisebb gyíktól származó „gekkó” típusú héjtöredékek, valamint a dinoszauruszok tojásaira jellemző héjszerkezetek. A kutatás célja a leletek pontosabb taxonómiai besorolása és megfeleltetése a csontvázelemekkel.

Tojánhéjtöredékek milliméterpapíron az iharkúti felső-kréta (santoni) ősgérinces lelőhelyről
(Bakony-hegység)

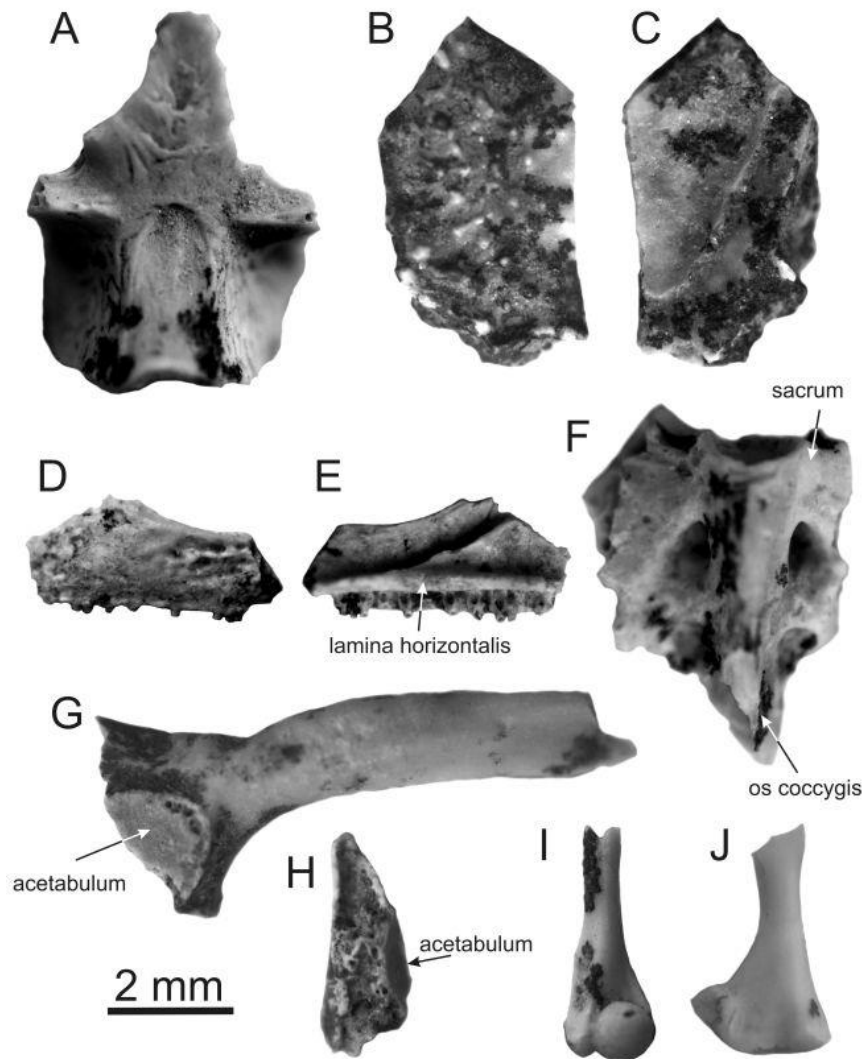
„Gekó” (A) és „dinoszaurusz” (B) típusú tojánhéjtöredékek pásztázó elektronmikroszkópos felvétele az iharkúti felső-kréta (santoni) ősgérinces-lelőhelyről (Bakony hegység)

Fosszilis herpetofauna a villányi pleisztocénból (Szentesi Zoltán)

A Villányi-hegységben több mint ötven pleisztocén gerinces lelőhely található. Különösen jelentősek az itt talált alsó- és középső-pleisztocén ősgerinces-faunák, különösen a Somssich-hegy 2, a maga igen gazdag, késő kora-pleisztocén korú ősgerinces lelet-együttesével. A legnagyobb számban kígyócsigolyák kerültek elő, de sok a kétéltű (gőte, unkák, ásóbékák, varangyok, levelibékák stb.) is a leletanyagban. A hüllők közül megtaláltuk teknősök és gyíkok maradványait, valamint egyes gyíkfélék koprolitjait (megkövesedett ürülékét) is. A legnagyobb mennyiségben azonban a siklófélék fossziliái kerültek elő. A viperákat a néhány rétegben megjelenő töredékes maradványok képviselik. A leletek tudományos feldolgozása során megismerhetjük az egykori őskörnyezetet, és annak kisléptékű változásait is, mely a jelen folyamatok megértésében is hasznos lehet.

Kígyócsigolyák az alsó-pleisztocén végi Somssich 2 lelőhelyről (Villányi-hegység)

Barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*) csontleletei az alsó-pleisztocén végi Somssich 2 lelőhelyről (Villányi-hegység)